

Lærervejledning til før-opgaver til *Familien Sørensen*

Et sprogskoleforløb til DU2 modul 4-6 på Arbejdermuseet.

Om undervisningen på Arbejdermuseet

Familien Sørensen er en familie, der ligesom tusindvis af andre flyttede fra landet til byen efter jagten på bedre muligheder under industrialiseringen i den sidste halvdel af 1800-tallet. Med familien som udgangspunkt kommer kursisterne til at arbejde med emnerne arbejde, bolig og fritid før og nu.

Arbejdermuseet har familiens oprindelige lejlighed fra 1915, som indgår i en udstilling om familien, deres boligforhold, arbejde og fritid. I undervisningen laver kursisterne gruppearbejde om de tre emner og om tiden omkring industrialiseringen.

Formål med før-opgaverne

Formålet med før-opgaverne er at forberede og klæde kursisterne på til undervisningsforløbet på Arbejdermuseet. Det er hensigten, at kursisterne, gennem arbejdet med før-opgaverne, får et lille indblik i familien Sørensens vilkår og den tid, de levede i. Før-opgaverne giver kursisterne bedre forudsætninger for at indgå i undervisningen på museet.

Opbygning, opgaveform og niveau

Før-opgaverne er bygget op med opgaver omkring Familien Sørensen og deres vej til København (opgave 1-3), en opgave om *fritid* (opgave 4). Opgave 5 er en ekstra opgave, som mere generelt omhandler forskellen mellem livet i byen og på landet.

Opgaverne varierer mellem læseforståelsesopgaver, informationssøgning samt mundtlige og mindre skriftlige øvelser.

Opgaverne varierer lidt i sværhedsgrad. Kig dem igennem og vælg evt. det ud, der passer bedst til klassen. Opgaverne kan laves uafhængigt af hinanden og det er ikke nødvendigt at lave alle opgaverne.

Opgaverne tager højde for hverdagen på sprogskoler med skiftende fremmøde. Opgaverne forbereder og giver bedre forudsætninger for at deltage i undervisningen på museet, men kursister, der ikke har lavet opgaverne, kan sagtens deltage på museet og få et godt udbytte af undervisningen.

Anden forberedelse på museumsbesøget

Se filmen 'Sprogskole på museum' i klassen (varighed 02.37 min.). Filmen viser sprogkursisters refleksioner over deres *udbytte* efter at have deltaget i et lignende sprogskoleforløb på et museum.

Lærervejledning til før-opgaver.

Familien Sørensen – et sprogskoleforløb til DU2 modul 4-6 på Arbejdermuseet

Filmen kan give et indblik i, hvad de kan få ud af undervisningen - og at museer er for alle. Brug filmen som en appetitvækker, som indgang til snak om forventninger og erfaringer med museumsbesøg og evt. museumsundervisning. Filmen er optaget på hhv. Arbejdermuseet og Nationalmuseet.

OBS: De danske undertekster kan slås fra i Youtube inden afspilning. Find filmen [her](#) eller på Arbejdermuseets hjemmeside. <https://www.arbejdermuseet.dk/laering/sprogskoler/>

TEMA: FAMILIENS SØRENSENS VEJ TIL KØBENHAVN / OPGAVE 1 – 3

Opgave 1 (a-b) Familien Sørensen flytter til København *Læseforståelse*

Formålet med opgaven er, at kursisterne får kendskab til Familien Sørensen. Den familie, hvis lejlighed og liv o. slutningen 1800-tallet, kursisterne kommer til at arbejde mere med i selve undervisningsforløbet.

Facit:

- 1) De blev gift d. 10. feb. 1882
- 2) Karen Marie var gravid, og det var skamfuldt at få børn uden at være gift.
- 3) Den tekniske udvikling med flere maskiner lettede arbejdet, også på landet. Der blev mindre behov for de mange arbejdende hænder. Ekstra info ud over teksten: Ernæringen blev bedre, bl.a. med kartofflens udbredelse og færre døde, så der kom et befolkningsoverskud. Så alt i alt blev der flere mennesker på landet samtidig med, at der var mindre arbejde til dem.
- 4) Karen Marie og Peter Martin flytter til København for at starte et nyt liv.
- 5) De håber på en bedre tilværelse med godt arbejde og deres eget sted at bo.

Opgave 2 **Vejen til København** *Søg* *information*

Hjælp kursisterne, hvis de har svært ved at finde Asminderød på et kort. De skal bruge deres mobil eller anden adgang til internettet.

Lærervejledning til *før*-opgaver.

Familien Sørensen – et sprogskoleforløb til DU2 modul 4-6 på Arbejdermuseet

Facit:

Asminderød er i dag en bydel i byen Fredensborg, men var oprindeligt sin egen landsby tæt ved Fredensborg.

Der er o. 35 km. Fra Asminderød til København (www.krak.dk – søg fx ruteplan fra Asminderød Kirke og til Østerport Station)

Opgave 3 (A-D)
*skriv ned***Hvad tror du?***Tænkeopgave - Snak sammen,*

Forklar kursisterne at de skal snakke sammen og gætte på svarene. De kan *ikke* finde svarene i teksten til opgave 1.

A: Det var praktisk at blive gift i et mørkt sæt tøj, så tøjet kunne bruges bagefter til andre fine lejligheder. Det mørke søndagstøj, der, som navnet lyder, altså kun blev brugt om søndagen og til fine lejligheder, fx ens eget bryllup og andre festlige lejligheder. Den mørke farve er praktisk ift. pletter, der ikke ses så tydeligt. Man vaskede ikke ofte sit tøj og reparerede i det hele taget alt, hvad der kunne repareres, lappes og stoppes, så det holdt længst muligt.

B: De er sandsynligvis kommet med *hestevogn* ind til København. Dengang var der ingen biler, og det var almindeligt, at man gik lange afstande for at komme frem.

C: Vi ved ikke, hvad de præcist medbragte af deres få ejendele sammen med deres 6 uger gamle datter. De to havde ikke et hjem sammen, før de flyttede til København, så de har ikke haft mange ejendele.

Facit: Det kan have været alt undtagen *radio, fjernsyn, computer, møbler, cykler*. Der er altså 8 rigtige muligheder, selvom de kun skal pege på 6 af dem. Møbler har været for store at flytte med, og de har sandsynligvis ikke haft nogen. Cykler har de ikke haft på landet, da de boede der, men måske fik de det senere, da de boede i byen.

D: Kursisterne kan lave denne opgave individuelt, i par og mindre grupper. Bed dem først skrive tre ting ned. Derefter kan de snakke med og fortælle hinanden, hvorfor de har valgt lige netop de ting.

TEMA: FRITID / OPGAVE 4

Opgave 4 (a-b)**Fritid med familien***Læseforståelse*

Formålet med læseopgaven er, at kursisterne får viden om fritid og særligt *forlystelseshaver*, som de også skal arbejde med på museet – og som kan være lidt svært at forstå, hvad er.

Opgaven kan også gemmes og bruges som en efteropgave til repetition.

Facit: Ordene i rigtige rækkefølge er: *på, hun, de, at, som, og, man, ligesom, hvor, den, deres.*

”Der” og ”vi” skal ikke bruges.

Alternativ til forståelsesspørgsmål: Undlad at give kursisterne forståelsesspørgsmålene. Bed dem i stedet selv lave 5 spørgsmål til teksten og byt derefter spørgsmål i par eller grupper.

TEMA: LIVET PÅ LANDET / OPGAVE 5

Opgave 5**Livet på landet***Snak**sammen*

Formålet er indlevelse og ordforråd.

Brug billederne som udgangspunkt for snak om, hvordan det mon har været at leve på landet kontra i byerne i tiden omkring industrialiseringen (sidste halvdel af 1800-tallet – starten af 1900-tallet). Der er ikke nogen rigtige eller forkerte svar.

Supplér gerne med spørgsmål, fx *hvordan er livet på landet og i byen forskelligt i dag? I Danmark og i hjemland? Hvor er du selv vokset op henne – på landet eller i byen? Og hvor kan du bedst lide at bo?*

Brug nedenstående tekst som baggrundsviden eller evt. som selvstændig, lidt sværere læsetekst, som kursisterne kan lave spørgsmål til og bytte med hinanden. Teksten er på næste side, så den kan printes selvstændigt.

Drømmen om et bedre liv

Omkring slutningen af 1800-tallet og starten af 1900-tallet flyttede 250.000 mennesker fra landet til København. På landet var der ikke arbejde nok, og lønnen var meget lav. Folk flyttede, fordi de håbede, at et job på en fabrik kunne give dem et bedre liv end livet på landet. Derfor voksede København.

For at alle kunne få et sted at bo, blev der bygget mange nye huse. Det var høje etageejendomme, der lå meget tæt. I baggården blev der bygget billige huse, som ikke var særlig rare at bo i. I baggården legede børnene, selvom der tit lugtede dårligt. Der var meget affald i baggårdene, og man hældte spildevandet direkte ud på brostenene. Før 1901 var der ingen kloakker, som kunne lede vandet væk.

Livet i København var helt forskelligt fra det liv, folk kendte fra landet. På landet så børn og forældre mere til hinanden i løbet af dagen. Mange tilflyttere havde haft en lille gård, hvor børnene selv hjalp med til at dyrke jorden og passe dyrene. Deres hjem var deres arbejde.

I København levede mange mennesker af at arbejde på fabrikker, byggepladser eller systuer. Hjemmet blev et sted, hvor familien sov og spiste. De var det, vi i dag kalder lønarbejdere.

For mandens og måske kvindens og børnenes løn skulle de købe mad, tøj, brændsel og betale husleje. Arbejderne havde ikke altid nok penge, selvom hele familien sled hårdt i det. De kom aldrig på ferie, og de måtte selv lave børnenes legetøj.

De mange tilflyttere var ikke altid heldige med at få fast arbejde. Uden arbejde fik man

ingen penge. Der fandtes ikke kontanthjælp for 120 år siden.